

TIEDOTE

JULKAISTAVISSA PE 26.4.2019 KLO 12.15

Yliopisto- ja tiedepolitiikan varjohallitusohjelma: Vakautta, pitkäjänteisyyttä, työrauhaa

Yliopistoindeksi takaisin, perusrahoitus nykyistä vakaammaksi, selvä suunnitelma tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen bruttokansantuoteosuuden nostamiseksi 4 prosenttiin. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton kevätseminaarissa listattiin yliopisto- ja tiedepolitiikan kärkitavoitteita varjohallitusohjelmaan.

”Suomen kilpailukyky rakentuu korkealle osaamiselle.” Näin mainittiin Sipilän hallitusohjelman ensimmäisessä luvussa. Hallitusohjelman liiteosassa tuli kuitenkin vastaan korkeakouluindeksien jäädytys koko hallituskaudeksi sekä muut yliopisto- ja tutkimusrahoitukseen kohdistuneet isot leikkaukset.

Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto julkistivat viime kesäkuun alussa vaali- ja hallitusohjelmataavoitteet. Liittojen edustajat ovat tavanneet kymmeniä poliitikkoja ja muita päättäjiä. Sosiaalisessa mediassa vaikuttamistyötä on tehty Tiedevaalit-kampanjan avulla.

- Olemme panostaneet täysillä siihen, että vuoden 2015 kaltaisia leikkauslistoja ei löydy edes hallitusohjelman liiteosasta, totesivat Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto ja Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Maija S. Peltola perjantaina liittojen Kevätseminaarin avauksessa.

Liittojen keskeisiä tavoitteita ovat:

Yliopistoindeksi on voimassa koko hallituskauden

- Yliopistoindeksi kirjattiin aikoinaan yliopistolakiin turvaamaan rahoituskehitys myös huonompina aikoina. Mutta heti, kun kehnommat ajat koittivat, indeksi ensin puolitettiin ja sitten jäädytettiin kokonaan. Nyt on korkea aika palata noudattamaan yliopistolakia. Keskusteluissamme eri puolueiden kanssa, indeksileikkauksen lopettamista on onneksi pidetty tärkeänä, Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Maija S. Peltola sanoi.

Perusrahoitukseen tehdään tasokorotus

- Yliopistojen lisääntyvistä tehtävistä ei selvitä ilman merkittävää korotusta perusrahoituksen tasoon. Lähes kaikkien puolueiden vaaliohjelmissa vaaditaan jatkuvaa oppimista sekä tuetaan Korkeakouluvision tavoitetta nostaa korkeakoulutettujen osuus 50 prosenttiin ikäluokasta. Näihin tavoitteisiin pääsy edellyttää lisärahoitusta, korosti Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto.

Rahoituksen vakaus turvataan rahoitusmallin muutoksella

Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto ovat valmistelleet oman esityksensä yliopistojen rahoitusmallista. Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla valmisteltuun malliin verrattuna liittojen esitys lisäisi rahoituksen vakautta ja yliopistojen omaehtoista profiloitumista. Rahoitusmallissa näiden tekijöiden yhteinen painoarvo olisi 24 prosenttia. Tästä vakausrahoituksen osuus on 20 prosenttia, ja se määräytyisi kunkin yliopiston

osalta laskentavuotta edeltävän viiden vuoden rahoituksen keskiarvona. Tätä täydentää 4 prosentin painoarvolla profiloitumisen indikaattori. OKM voisi päättää ”koriin” otettavista indikaattoreista ja yliopisto voisi valita, mitä korin indikaattoreista kyseinen yliopisto soveltaa.

- Valmistelemamme malli olisi käänne kohti nykyistä pitkäjänteisempää rahoitusta ja uudenlaista luottamusta. Poukkoilevan rahoituksen sekä kohtuuttomiin mittasuhteisiin paisuneen hankehumpan sijaan kaipaamme vakautta ja työrauhaa, Tieteentekijöiden puheenjohtaja Maija S. Peltola tähdensi.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen (TKI) 4 prosentin BKT-osuuden saavuttamiseksi tehdään konkreettinen suunnitelma

Tutkimus- ja innovaationeuvoston tiekartassa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla valmistellussa Korkeakouluvisio 2030:ssa asetetaan tavoitteeksi, että TKI-rahoituksen bruttokansantuoteosuus saadaan 4 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tästä oli maininnat myös lähes kaikkien puolueiden vaaliohjelmissa. Tavoitteesta ollaan kuitenkin vielä hyvin kaukana, koska BKT-osuus on nyt 2,7 prosenttia. Maltillisestikin kasvavalla BKT:lla julkisen rahoituksen lisäys merkitsisi valtiolle 150-200 miljoonan euron vuosipanostusta.

- Uuden hallituksen tulee tältä osin sitoutua noudattamaan tutkimus- ja innovaationeuvoston sekä Korkeakouluvisio linjauksia eli laatia selkeät askelmerkit 4 prosentin tavoitteeseen pääsemiseksi. Tähän vaaditaan sekä julkista että yksityistä rahaa. Julkisen rahoitusosuuden lisäystä on todella hankala toteuttaa ilman sitä kauan kaivattua yritystukiremonttia, huomautti Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto.

Tutkijoiden osaaminen paremmin hyödyksi koko yhteiskunnassa

- Viime aikoina on median palstoilla keskusteltu paljon katteettomista lupauksista, joita annetaan tänne tuleville kansainvälisille tutkijoille. Heidän osaamisensa on oleellinen osa yliopistojen ja koko Suomen menestystä. Myös suomalaiset tutkijat tarvitsevat turvatummat työurat niin yliopistoissa kuin muuallakin työelämässä. Elinkeinoelämän soisi palkkaavan enemmän tohtoreita, Maija S. Peltola totesi Kevätseminaarin avauksessa.

Tutkijoiden osaamisen hyödyntämiseen liittyy myös tutkitun tiedon parempi asema päätöksenteossa.

- Tiedemyönteinen ilmapiiri ei maksa mitään, Jouni Kivistö-Rahnasto lisäsi.

Kohti vakautta, vapautta ja vastuuta – ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi -muistio löytyy liittojen verkkosivuilta perjantaina 26.4. klo 12.00.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Maija S. Peltola (Tieteentekijöiden liitto), 0400 645 497;

puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto (Professoriliitto), 045 657 5757